Activitatea diplomatică internaţională în anul 1940

Dacă pe terenul militar, anul 1940 a fost „bogat" în evenimente, dintre cari multe cu caracter hotărîtor, nu mai puţin „bogat" a fost acest an şi pe teren diplomatic internaţional. Şi dintr'o parte şi din cealaltă, s'au dat adevărate ofensive diplomatice; şi dintr'o parte şi din cealaltă, s'a căutat câştigarea nu numai a opiniei publice din ţările neutre şi nebeligerante, dar chiar câştigarea de asociaţi. Şi paralel cu acţiunea diplomatică un rol din cele mai importante l-a jucat propaganda, care a întrebuinţat pe o cât mai întinsă scară toate mijloacele de pătrundere în toate straturile sociale din toate ţările: presa, radio, tot felul de broşuri, de tipăituri, buletine zilnice, posturi de radio clandestine, creiări de agenţii telegrafice, cinematograful şi fotografiile, nimic n'a rămas neîntrebuinţat în interesul propagandei. S'a făcut astfel o nouă dovadă că, oricare ar fi imprejurările interne sau externe, oricare ar fi regimurile politice care guvernează diferitele ţări, oricare ar fi stările economice şi financiare şi oricare ar fi distanţele, nimeni nu se poate lipsi de sprijinul opiniei publice care rămâne izvorul energiilor morale necesare marilor acţiuni, dar care, în acelaş timp, ar putea creea la un moment dat bariere morale împotriva unor anumite acţiuni.

La sfârşitul anului 1939 pe planul internaţional situaţia era caracterizată prin evenimentele din Orientul european, unde războiul ruso-finlandez era în plină desfăşurare. Italia îşi menţinea atitudinea ei de nebeligerantă, continuând a-şi manifesta, prin presă şi prin discursuri autorizate, simpatia faţă de Germania, simpatie care a determinat dealtfel şi o atitudine de rezervă, ca şi aceea a Germaniei, faţă de acţiunea Rusiei în Finlanda, deşi poporul italian nutrea o reală prietenie pentru poporul finlandez, prietenie care puţin mai în urmă avea să se afirme chiar prin încercarea de a se trimite armament italian în Finlanda, dar a cărui tranzitare prin Germania a fost refuzată de guvernul Reichului, care de altfel a şi confiscat un prim transport italian destinat Finlandei. Mai târziu însă, la 7 Ianuarie, Germania a ridicat această interdicţie, permiţând tranzitul.

Pe de altă parte Statele Unite şi statele aliate beligerante, Franţa şi Anglia, îşi accentuau simpatia faţă de Finlanda şi o ajutau, mai ales pe cale financiară şi morală. Dar, acţiunea diplomatică mai importantă, în legătură cu războiul din Finlanda, a fost aceea a statelor nordice. In Norvegia, ca şi în Suedia, şi în Danemarca, guvernele respective, sub presiunea unei mişcări de opinie publică din ce în ce mai pronunţată, şi-au afirmat în mod categoric prietenia faţă de poporul finlandez. Totuşi, aceste ţări, doritoare de a nu provoca o extindere a conflictului, au declarat neutralitatea. Nu e mai puţin adevărat însă, că s'au organizat grupuri de voluntari cari au plecat pe frontul finlandez şi că, în limitele stricte ale legii neutralităţii, ţările nordice au contribuit la sprijinirea morală a Finlandei şi la alinarea suferinţelor populaţiei civile finlandeze.

Şi anul 1940 sosise astfel fără ca să se ivească vreo speranţă de înseninare. Apelul la pace al Inaltului Pontif n'a avut răsunet la conducătorii popoarelor beligerante, după cum a rămas fără ecou şi apelul d-lui Roosevelt. Cuvântul „pace" nu armoniza cu încordarea situaţiei internaţionale, cu atmosfera încărcată de la sfârşitul anului 1939, sfârşit de an caracterizat prin mesajiile adresate armatelor beligerante, de şefii statelor respective şi prin care se afirma hotărîrea de a se continua războiul, de o parte şi de alta, până la victoria finală.

1940 debutează printr'un incident diplomatic care n'a avut însă, mai târziu, o consecinţă serioasă: ambasadorul sovietic din Roma a părăsit brusc postul său, fapt care a provocat rechemarea ambasadorului italian dela Moscova. Incidentul şi-a găsit mai târziu o soluţionare paşnică, care a dus la stabilirea unor raporturi normale între cele două ţări.

Un deosebit interes începe să se afirme din partea ţărilor beligerante cu privire la ţările nordice. Anglia îşi accentuiază atenţiunea asupra atitudinei Germaniei faţă de aceste ţări şi, informaţiile par a confirma că se fac anumite pregătiri în vederea unei acţiuni în această direcţie. Acuzaţiile sunt reciproce, ceeace accentuiază îngrijorarea în ţările nordice şi determină pe deoparte măsuri din ce în ce mai mari de apărare şi pe de altă parte o activă acţiune diplomatică.

O altă caracteristică semnificativă a începutului anului 1940 o formează afirmările repetate si dintr'o parte şi de cealaltă a dorinţei de a nu se extinde conflictul. Trebue recunoscut însă că, cu cât deveneau mai categorice aceste afirmaţiuni, cu atât probabilităţile contrarii se accentuau.

In ce priveşte sud-estul european, ţările din această regiune îşi afirmă voinţa de a se menţine în strictă neutralitate. Intrevederea dintre contele Ciano, ministrul de externe al Italiei şi contele Csaky, ministrul de externe al Ungariei, este anunţată oficial ca făcând şi ea parte din acţiunea diplomatică întreprinsă pentru menţinerea păcii în regiunea sud-est europeană. La Sofia, primul ministru bulgar afirmă, la rândul lui, voinţa Bulgariei de a rămâne neutră şi de a contribui la menţinerea păcii în Balcani. Consiliul pemanent al Inţelegerii Balcanice, care pe acea vreme mai exista, se întruneşte la Belgrad, hotărăşte prelungirea pe un nou termen de 7 ani a pactului balcanic şi afirmă voinţa ţărilor constitutive de a contribui la menţinerea păcii în Balcani. Concomitent cu această acţiune. România îşi afirmă voinţa ei de a întreţine bune relaţiuni cu toţi vecinii. Această atitudine însă nu găseşte ecou la Budapesta.

MISIUNEA D-LUI SUMNER WELLES

Intre timp însă se produce un fapt care provoacă senzaţie şi care deschide posibilităţi de agravare a situaţiei: este interpretarea pe care presa fascistă o dă nebeligeranţei Italiei. Această nebeligerantă, spun ziarele autorizate fasciste, nu trebue socotită ca ceva definitiv şi care va fi menţinută până la sfârşitul războiului. Italia îşi afirmă hotărîrea de a-şi alege momentul pentru afirmarea revendicărilor ei.

Faptul însă, care a fost pe planul întâi al evenimentelor diplomatice internaţionale dela începutul anului 1940, este misiunea d-lui Sumner Welles, trimisul extraordinar al d-lui Roosevelt, în Europa. Misiune cu caracter informativ, dar care subliniia interesul politicii americane pentru evenimentele din Europa.

D. Sumner Welles are întrevederi cu şefii statelor beligerante şi cu conducătorii politici ai acestor state, la Roma, Berlin, Paris şi Londra. Tot felul de comentarii şi de presupuneri însoţesc aceste întrevederi, dar nicio preciziune nu poate da vreo indicaţie asupra rezultatelor lor. Totuşi, părerea dominantă la finele misiunii d-lui Sumner Welles este că trimisul d-lui Roosevelt s'a înapoiat în Statele Unite cu o hotărîtă impresiune că este exclusă orice posibilitate de înţelegere între beligeranţi, şi că orice acţiune diplomatică în vederea unei pregătiri a păcii ar fi destinată unui eşec sigur. Dealtfel, atmosfera pe care d. Sumner Welles a găsit-o în Europa era din cele mai încărcate. Erau indicii că se pregăteau evenimente militare de cea mai mare importanţă. Conferinţa statelor nordice, întrunită la Copenhaga, dovedea îngrijorarea crescândă a acestor state.

Intre timp însă, survine încheierea păcii între Rusia Sovietică şi Finlanda. Eroismul armatei finlandeze, eroism care a înscris pagini nepieritoare în istoria micului popor, n'a putut înlocui lipsa mijloacelor de rezistenţă faţă de armatele cu mult superioare ale Rusiei sovietice. Şi astfel pacea ruso-finlandeză s'a încheiat cu sacrificii teritoriale dureroase din partea Finlandei. Tratatul de pace este ratificat de parlamentul finlandez şi ceva mai târziu se anunţă că pierderile suferite de Finlanda în oameni, au fost de 15 mii morţi şi 40.000 răniţi. Această pace însă este departe de a aduce vreo înseninare. Dimpotrivă, evenimentele se precipită şi situaţia se agravează din ce în ce. Aceasta are repercusiuni şi în politica internă a diferitelor state.

AGRAVAREA SITUAŢIEI

Astfel, în Franţa, guvernul Daladier este nevoit să demisioneze şi un nou guvern se formează, sub preşedinţia d-lui Paul Reynaud. Noul preşedinte de consiliu pare hotărît la o acţiune mai energică. In acelaş timp guvernul englez se remaniază. După demisia d-lui Hoore Belisha dela ministerul de război, demisie survenită încă în Ianuarie, urmează numirea lui sir Samuel Hoare ca ministru al aerului. In toate capitalele beligerante se desfăşoară o vie activitate. Se anunţă că Germania face pregătiri militare ameninţătoare pentru statele nordice. Ştiri din ce în ce mai alarmante îşi fac drum cu începerea primăverii. Anglia adresează Suediei şi Norvegiei o notă cerându-le să reducă exportul de minereu în Germania. Puţin în urmă, Anglia anunţă minarea apelor norvegiene. Urmează debarcarea trupelor germane în Norvegia şi ocuparea Danemarcei. Berlinul justifică această acţiune ca măsură de precauţiune impotriva unei debarcări de trupe engleze în Norvegia. Războiul intră astfel într'o nouă fază. Norvegia opune rezistenţă. Suedia se declară neutră, deasemenea şi Finlanda. Danemarca protestează, dar acceptă faptul îndeplinit neputând opune slabele ei forţe, celor germane. Statele Unite hotărăsc să aplice şi Norvegiei legea neutralităţii.

Intre timp îngrijorarea creşte în Olanda şi Belgia, pe măsură ce succesele trupelor germane în Norvegia se accentuiază si merg spre victoria definitivă în această regiune. Olanda şi Belgia iau în grabă măsuri militare.

Inrgijorarea se accentuiază dealtfel şi în Estul european, unde tot felul de svonuri circulă cu privire la mişcări de trupe sovietice. Moscova însă le desminte. Şi un nou grav eveniment se produce: trupele germane pătrund în acelaş timp în Olanda, Belgia şi Luxemburg. La Londra demisionează d. Chamberlain şi îi urmează d. Churchill, considerat de opinia publică engleză si de parlament ca omul momentului, cunoscută fiind energia sa. Olanda şi Belgia se opun cu armele, ofensiva gemană se desfăşoară vertiginos. Armatele olandeze capitulează. Regina Wilhelmina, guvernul şi membrii familiei regale se refugiază în Anglia.

Situaţia se agravează din ce în ce pentru Franţa. Mareşalul Pétain este numit vice preşedinte al consiliului de miniştri, iar generalul Weygand înlocuieşte, la conducerea armatelor franceze, pe generalul Gamelin.

ITALIA DECLARA RAZBOI FRANŢEI ŞI ANGLIEI

Concomitent cu succesele fulgerătoare ale armatelor germane pe frontul occidental, se accentuiază atitudinea Italiei. Mari manifestaţii au loc la Roma, unde se cere faţiş Corsica şi se afirmă drepturile Italiei. Puţin mai în urmă, Italia rupe negocierile în curs cu Anglia, fapt care este urmat de ordinul dat vaselor italiene, care se aflau în larg, de a intra neîntârziat în porturi neutre. Era evident că la Roma se considera că a sosit momentul Italiei. Şi într'adevăr, Italia declară războiul Angliei şi Franţei.

Ca urmare, Canada, Noua Zeelanda şi Uniunea Sud-Africană se consideră la rândul lor în stare de război cu Italia. Această nouă situaţie provoacă declaraţii dhn partea celorlalte state. Spania se declară nebeligerantă, ţările balcanice îşi menţin poziţia de neutralitate. Elveţia deasemenea, dar ia încheie măsuri urgente şi din cele mai serioase pentru apărarea teritoriului ei, declarând că e gata să se apere cu armele oricărei încercări de violare a teritoriul ei. Guvernul francez îşi mută reşedinţa la Bordeaux. Evenimentele militare pun Franţa însă într'o situaţie din ce în ce mai grea. Primul ministru francez, d. Reynaud, adresează un puternic apel d-lui Roosevelt, dar soarta armelor nu dă răgaz trupelor franceze.

D. Reynaud demisionează şi se formează un guvern sub preşedinţia mareşalului Pétain, care nu întârzie să ceară Germaniei condiţiile în care ar fi dispusă să înceteze lupta. Faptul produce senzaţie. Apelurile dela Londra, propunerea unei totale uniunii, rămân fără efect. Franţa a hotărît: va încheia armistiţiul singură. D-nii Hitler şi Mussolini se întâlnesc şi decid condiţiile armistiţiului. Negocierile încep în acelaş loc şi în acelaş vagon în care s'a încheiat armistiţiul care a pus capăt războiului mondial. Negocierile se termină prin semnarea armistiţiului, întâi între Germania şi Franţa şi apoi între aceasta şi Italia.

Anglia rămâne astfel singură în luptă şi conducătorii politicii britanice, constatând defecţiunea franceză, declară că ei vor continua lupta până la victoria finală.

Dar nu toată lumea politică şi militară franceză e de aceeaşi părere cu guvernul francez. O parte dintre oamenii politici se refugiază în Anglia, alţii în Statele Unite. Generalul de Gaule pleacă la Londra şi adresează apeluri către trupele din colonii şi către poporul francez afirmându-şi hotărîrea de a continua lupta alături de englezi. Primele rezistenţe însă ale unor colonii franceze cedează. Mareşalul Pétain preia funcţiunile asumate de preşedintele republicii franceze, regimul politic se schimbă şi guvernul francez se instalează la Vichy.

IN ESTUL EUROPEAN

Concomitent cu toate acestea, evenimente grave se petrec în Europa orientală. Sovietele iau atitudine împotriva Lituaniei, Letoniei şi Estoniei, cărora le adresează un ultimat de imediata lor ocupare de către trupele sovietice.

Pe de altă parte, România, ţara pacinică şi care a făcut tot posibilul pentru a păstra cea mai strictă neutralitate şi a evita extinderea conflictului în această parte a Europei, primeşte tot din partea Moscovei un ultimatum prin care i se cere cedarea Basarabiei şi a nordului Bucovinei.

Un consiliu de Coroană hotărăşte cedarea acestor teritorii din trupul ţării şi se justifică această cedare tocmai prin dorinţa României de a evita extinderea conflictului. O schimbare de atitudine politică a României se produce din acel moment. Guvernul român renunţă în mod oficial la garanţiile unilaterale anglo-franceze şi afirmă hotărîrea ei de a se apropia cât mai mult de puterile axei Roma-Berlin. Puţin mai târziu, România se retrage din Societatea Naţiunilor.

Intre timp se accentuiază o vie mişcare diplomatică a Budapestei. D-nii Teleky şi Csaky pleacă la Berlin unde fac o vizită oficială.

Guvernul român continuă acţiunea de apropiere faţă de axă şi preşedintele de consiliu şi ministrul de externe român pleacă la Berlin şi la Roma, unde au întrevederi cu Fuehrerul şi cu Ducele Mussolini.

Efervescenţa este din ce în ce mai mare în toată Europa. Discursul Cancelarului Hitler, rostit în faţa Reichstagului, discurs în care expune politica Reichului face senzaţii mai ales prin propunerile pe care le adresează Angliei, pentru o eventuală pace, propuneri însă rămase fără ecou la Londra, care nu a determinat încă precis acţiunea militară a Germaniei contra Angliei. D. Molotov rosteşte un discurs în parlamentul sovietic expunând politica Rusiei. In Balcani se produc diferite simptome care produc împrejurări. Cercurile diplomatice sunt în deosebi preocupate de incidentul greco-albanez provocat în urma asasinării unui albanez la frontiera greco-albaneză.

La Budapesta, politica revizionistă maghiară, încurajată desigur de cele petrecute cu Basarabia şi nordul Bucovinei se afirmă din ce în ce mai pretenţioasă. Guvernul român, în dorinţa de a nu provoca nici un incident care ar putea duce la tulburarea păcii acceptă să înceapă conversaţii diplomatice cu Ungaria pentru soluţionarea diferentului pe cale paşnică. Aceste conversaţii încep la 18 August, la Turnu Severin. In acelaş timp şi tot pentru a lichida toate diferendele cu vecinii ei, România începe negocieri cu Bulgaria, la Craiova. Tratativele româno-ungare, faţă de intransigenţa Ungariei, sunt încheiate fără nici un rezultat. In schimb, negocierile cu Bulgaria continuă. Este inutil să recapitulăm aci toate fazele care au dus la arbtrajul dela Viena şi la sfâşierea trupului ţărei. Sunt evenimente prea dureroare ale căror detalii este mai bine să nu le mai reamintim, înregistrând numai nedreptatea la care România a fost silită să se supună şi crecredinţa ei că va veni o zi când această nedreptate va fi recunoscută de toată lumea şi reparată.

România îşi accentuiază politica ei de apropiere faţă de Germania şi Italia, accentuare care culminează în aderarea ei la pactul tripartit.

O NOUA ACTIVITATE DIPLOMATICA A PUTERILOR AXEI

Activitatea diplomatică internaţională nu încetează însă nici un moment. D. Serrano Sumner pleacă la Berlin unde este primit de Cancelarul Hitler. D. von Bibbentrop, ministrul de externe al Reichului, pleacă la Roma unde e primit de Ducele Mussolini. Se închie pactul tripartit, care are şi un caracter militar, între Germania, Italia şi Japonia. D. Serrano Sumner pleacă la Roma unde are întrevederi cu Ducele.

De altfel, puţin după înapoierea d-lui Serrano Sumner în Spania, d-sa ia conducerea departamentului externelor. Aceste întrevederi sunt prefaţa unei vii acţiuni diplomatice din partea Puterilor Axei. Fuehrerul Cancelar al Reichului se întâlneşte cu Ducele Mussolini la Brenero. Puţin timp în urmă Cancelarul Hitler pleacă în Franţa unde are întrevederi cu d. Pierre Laval şi cu mareşalul Pétain. Se discută eventualitatea aderării Franţei la noua ordine europeană şi eventual încheerea păcii franco-germane. Nici un rezultat pozitiv nu este însă înregistrat.

Cu prilejul şederii în Franţa, Fuehrerul se întâlneşte şi cu generalul Franco, conducătorul statului spaniol, întâlnire care face parte şi ea din ofensiva diplomatică germană.

Paralel cu această acţiune, Marea Britanie, la rândul ei, ia unele atitudini. Astfel, ea redeschide drumul prin Birmania pentru aprovizionarea Chinei, ceeace provoacă protestele Japoniei, şi declaraţiile ministrului de externe japonez. D. Eden întreprinde o călătorie în Egipt şi Asia Mică. Pe de altă parte, în Orientul european, activitatea diplomatică nu e mai puţin activă, mai ales după izbucnirea războiului italo-grec, război survenit aproape pe neaşteptate printr'un ultimatum adresat de Italia, Greciei, ultimatum respins de Grecia. Primejdia extinderii focului în Balcani, determină accentuarea acţiunei diplomatice în această regiune. Cancelarul Hitler se întâlneşte din nou cu d. Mussolini, la Florenţa, urmată la câteva zile de o nouă întrevedere între d-nii Ribbentrop şi Ciano. Bulgaria şi Iugoslavia declară hotărîrea lor de a se abţine dela orice ar putea atinge politica lor de neutralitate şi dorinţa lor de a păstra bune raporturi cu toţi vecinii.

In Turcia se declară starea de asediu, iar preşedintele Republicii, d. Ismet Inonu, face o amplă expunere a politicii externe turce care rămâne neutră, dar în acelaş timp înţelege să-şi respecte toate angajamentele contractuale şi de prietenie faţă de Marea Britanie. Vizita d-lui Molotov la Berlin, unde este primit de Cancelarul Hitler cu toate onorurile, produce senzaţie. Comunicatul oficial asupra acestei întrevederi este laconic.

Conducătorul statului român, invitat la Berlin şi la Roma, are în aceste capitale întrevederi cu Fuehrerul şi cu Ducele, şi cu titularii departamentelor externelor.

Presupunerea că Bulgaria şi Iugoslavia ar intra la rândul lor în pactul tripartit nu se confirmă dar, pe dealtă parte, Ungaria şi Slovacia aderă la rândul lor la acest pact.

In tot cursul lunii Noembrie au avut loc diferite întrevederi, dintre cari cităm ca mai importantă aceea dintre d-nii Ribbentrop şi Ciano la Berlin şi la Viena, precum şi aceea dintre d-nii Serrano Sumner şi Ciano, la Berlin.

Incidentul bulgaro-iugoslav, provocat de unele revendicări bulgare făcute în Sobranie, se aplanează prin declaraţiile oficiale liniştitoare făcute de primul ministru bulgar, care a exprimat dorinţa Bulgariei de a întreţine bune relaţiuni cu toţi vecinii şi de a contribui la menţinerea păcii în Balcani.

După vizita contelui Csaky la Belgrad, un acord de prietenie veşnică a fost încheiat între Ungaria si Iugoslavia.

In Franţa se produce un eveniment senzaţional: d. Pierre Laval este înlocuit în mod brusc de mareşalul Pétain, prin d. Flandin. In acelaş timp mareşalul Pétain, printr'un decret, înlocuieşte pe d. Laval tot prin d. Flandin dela succesiunea la conducerea statului. Se fac tot felul de presupuneri asupra acestor înlocuiri. In urma intervenţiei Germaniei, d. Laval, care fusese reţinut la domiciliu, este liberat şi fostul ministru de externe pleacă la Paris. Declaraţiile mareşalului Pétain, că măsura luată nu are nici un caracter de ostilitate împotriva Germaniei şi că Franţa nu-şi schimbă atitudinea ei faţă de Germania învingătoare, linişteşte spiritele la Berlin.

Trecând de pe planul strict european pe planul mondial, reamintim ca evenimente mai importante atitudinea din ce în ce mai pronunţată ca favorabilă Angliei, a Statelor Unite. Realegerea preşedintelui Roosevelt a accentuat, fireşte, această atitudine şi atât pe cale diplomatică cât şi pe cale financiară şi industrială de război, sprijinul Statelor Unite pentru Marea Britanie s'a dezvoltat considerabil în decursul anului 1940 şi mai ales către sfârşitul lui. In legătură cu aceasta, trebue menţionat închirierea bazelor navale si aeriene engleze din cele două Americi, Anglia obţinând 65 de distrugătoare americane.

*

Un nou an începe. Cine ar putea spune cum se vor desfăşura evenimentele în cursul lui şi dacă diplomaţia va găsi mijloacele potrivite pentru grăbirea unei deciziuni.

Impresiunea pe care o lasă anul expirat nu îndreptăţeşte nici un fel de optimism şi, e mai mult posibil, că noui evenimente se vor produce înainte de a se putea întrevedea vre-o înseninare.

Societatea „ADRIATICA" de asigurare
Riunione Adriatica di Sicurtá, Trieste
fondată în 1838
Direcţiunea pentru România
şi
Reprezentanţa Generală Bucureşti
SPLAIUL UNIREI No. 1 (Telefon 3.22.90 şi 3.22.99)
Autorizată să funcţioneze în baza jurnalului consiliului de miniştri No. 2840 publicat în M. O. No. 268/26
Se primesc asigurări de viaţă, de înzestrare; asigurări colective de viaţă şi de pensie pentru funcţionari; asigurări contra incendiului, accidentelor, spargerea geamurilor, furtului prin spargere, transport terestru maritim şi fluvial etc. etc. — Condiţiuni moderne şi avantagioase. — Lucrăm proecte pentru asigurări importante

Nu mai aveţi nevoe de lemne cumpărând
INCĂLZITORUL
Calori-Petrol
Cu 4-5 litri de petrol aveţi căldură toată ziua într'o cameră. Se adaptează la orice sobă.
Depozit şi demonstraţii la
MEDIGEN s.a.r.
Moşilor 180 A. Telefon 5.47.51. 1832

CROITORIA
St. Căileanu Cernăuţi
din Calea Victoriei No. 43 anunţă onor clientelă că din cauza cutremurului s'a mutat în str. Academiei No. 35 colţ Calea Victoriei No. 60. T. 5-94.79 unde îşi continuă activitatea
403

PURTAŢI şi Dvs.
în buzunar această cutioară cu desinfectant „SERGENT".

Astâmpără iritaţia pielei, spuzeli, mâncărimi, rozături, opăreli, arsuri, degerături, exeme.
Cu nimica toată, vă puteţi feri de infecţiuni, de boli şi de moarte. La farmacii şi droguerii, numai în cutii originale.
26

Părul cărunt sau alb
recapătă culoarea naturală în 3—4 zile cu „EMO" apa limpede. 10 ani de succes. Flaconul Lei 200.— la Farmacii Droguerii. Depozit: „Opac" Doamnei 7 Galeriile Blanduziei, (etaj) Bucureşti
220

La Constipaţie GRAIN de VALS

CÂNTĂREŢII BISERICEŞTI

„Dascălii"

Literatura românească, sănătoasă şi cu tâlc domol de sfat şi îndrumare a sufletului creştinesc, o avem răsărită, înflorită şi desvoltată în şi prin Biserică. Şi toată muzica autohtonă, cântecul nostru popular, îşi are izvorul în cântarea bisericească. Prospeţimea şi mlădioşia vorbei şi glăsuirei din altar şi dela strană trăiesc şi vor trăi în veci în graiul şi „viersul" poporului şi se păstrează, de-apururi înatacabile, în Evanghelii, Ceasloave, Minee, etc., precum şi în „Buchetele" şi „Idiomelarele", din care se citeşte şi se cântă în sfintele noastre biserici.

Nu e departe vremea când „moş popa" şi cu „dascălul" erau singurii cărturari şi muzicanţi ai neamului. Şcoala publică a început şi a fiinţat multă vreme în tinda bisericii. Iată simbioza cea mai curată a vremii de ieri: românii citeau şi cântau bisericeşte; sufletul lor, după botezul şi cuminecarea trupească, înflorea lângă altar şi lângă strană. Lumea ştia pe de rost Evanghelia pe care-o citea „moş popa", cânta cu „dascălul" la strană şi îşi aprindea în minte lumina învăţăturii, în tinda casei Domnului. Şi nu numai poporul. Boieri şi voevozi laolaltă se întreceau să cânte cu „dascălul" la strană, să zică „Apostolul" sau „Crezul".

Aşa a fost odinioară... Citiţi istoria şcoalei româneşti şi vedeţi ce de „dascăli" de strană erau şi învăţători de şcoală. „Scrisorile" lui Ghica ne spun de „dascălul" Chiosea care preda psaltichia şi buchia cărţii fiilor de boieri; cronicile toate vorbesc de „dascălii" şi „cântăreţii" de demult, cu Simion „dascălul" în frunte, urmat de nenumărate cete de „psalţi" cari, la toate sărbătorile naţionale şi bisericeşti, mergeau cântând de răsunau cetăţile, în fruntea soboarelor. „Amintirile" lui Creangă ne dau chipul lui „bădiţa Vasile dascălul", cel cu „Sf. Nicolae" de piele de oaie în cui; cel mai bun roman românesc, „Ciocoii vechi şi noui", este al „dascălului" Nicolae Filimon; dar „proverburile" din „Povestea vorbei" şi bogata comoară a cântecului autohton din cele 6 volume „Spitalul amorului", ale marelui „dascăl" Anton Pann? S'a uitat de „rânvnitoriul patriot" Macarie „psaltul" şi de celebra lui cuvântare, adresată „cântăreţului român", din „Irmologhionul" în care se'nchid măreţele lui „axioane" praznicale? Dar de învăţatul într'ale psaltichiei, „dascălul" Dimitriţă Sucevanu, paharnic în boerie, dela Iaşi? Câţi mai ştiu de poetul Chiriţă Rozescu, „dascăl" de strană la Craiova; de Nicolae Barcan, renumit „dascăl" la Piatra-Neamţ; de „dascălul" compozitor Teodor Georgescu şi de alt mare „dascăl" Ştefanake Popescu, din Bucureşti?

Şi nu numai că „dascălii" aceştia de strană au fost atâta vreme şi rămân şi azi frământătorii sufletului românesc, cu muzica şi „cartea" lor, dar ei au format, alături de „moş popa", toată elita naţiei; ei, prinţii satelor şi ai târgurilor, au păstrat curăţia sângelui strămoşesc, dând urmaşi din cei mai destoinici şi luminaţi. Cercetaţi şi veţi vedea câte personalităţi de mare ispravă a avut România în fiii de „dascăli" de strană.

Iată, de pildă, pe cel mai mare poet al nostru ni l-a dat, prin fiul său Eminovici, un „dascăl", de strană din Călineştii Bucovinei. Iar, de curând, un om din Răzeni, care, prin moarte, îşi măreşte preţuirea de a fi prezidat, acum 22 de ani, unirea Basarabiei, s'a scris c'a avut în părintele său un „dascăl" înfocat. Şi e lungă lista „dascălilor" de strană cari, în România de altădată, şi-au avut valoarea lor necontestată...

Dar, iată, a venit prăpădul!

Literatura românească a suferit năvala neisprăviţilor, cari au umplut-o de buruieni otrăvitoare; muzica naţională s'a turburat adânc de scălămbăelile zăbăucilor, iar cea bisericească a fost invadată de polifonii saxofonice...

In vremea aceasta, sufletul românesc, hrănit alandala, a mers spre destrămare... E procesul pe care-l judecăm acum, cu adâncă îndurerare... Am deschis zăgazurile rezistenţei interioare; ne-am îmbătat cu artificii de verb şi „viers" străine, până am ajuns unde-am ajuns!... Striga, odată, un ierarh: Faceţi pentru tata sate măcar atât: daţi-le muzică bună în biserici. E singura lor distracţie, singura lor mângâiere. La oraşe sunt concerte, sunt opere, — la sate nu e decât „dascălul" de strană, sărbătoarea.. Dar el n'a fost auzit!

Fonduri modeste ar fi trebuit pentru ridicarea acestor „dascăli" la nivelul cerut de necesitatea sufletului naţiunii. N'au fost găsite aceste fonduri!

In România legionară, însă avem convingerea că problema „dascălilor" se va rezolva favorabil.

MARIN I. PREDESCU